Wirumaa Teataja

Üksiku numbri hind 5 senti.

Ilmub kolm korda nädalas: igal teisipäewal, neljapäewal ja laupäewal.

Toimetus ja talitus: Rakweres, Rohuaia 11. Könetraat 2-21. Postkast 73. Talitus on awatud kella ½9 hom. kuni k. 5 p.

Tellimise hind:

1 kuu	. . . Kr.	—.65
3 „	. . . „	1.80
6 „	. . . „	3.50
12 „	. . . „	7.—

Kuulutuste hind: üks millimeeter ühel weerul: esimesel küljel teksti ees 6 senti; teksti sees 10 senti. Kuulutuste küljel 3 senti.

Nr. 119. Rakweres, neljapäewal, 23. oktoobril 1930. VI aastakäik.

Kirikuõpetaja õnnistamine W.-Maarjas.

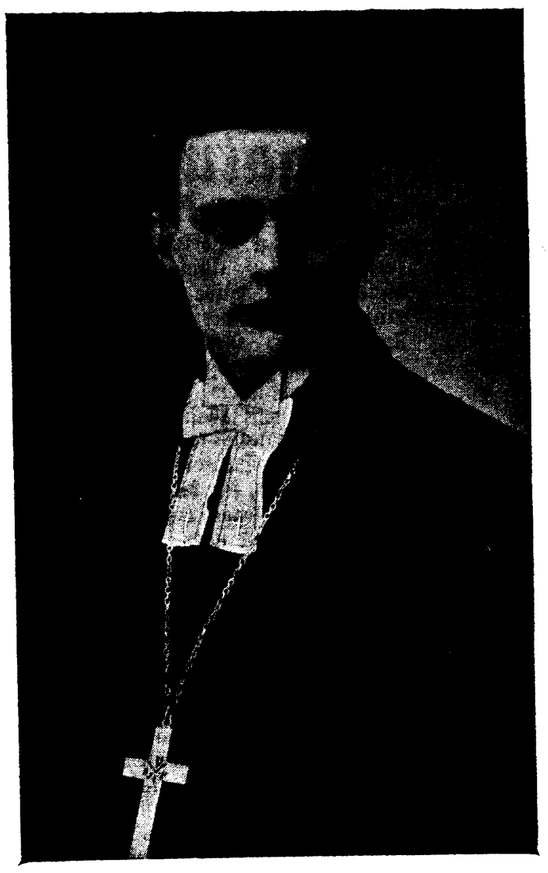

Pühapäewal, 26. okt. õnnistatakse ametisse Wäike-Maarja uus kirikuõpetaja Johannes Hiiemets, kes käesolewa aasta algul sellele kohale waliti. Õnnistamise waimuliku talituse peab piiskop J. Kukk, kuna temale selle pühaliku talituse juures abiks on Wiru praost Hoffmann, Wiru-Jakobist, õp. Kerem, Palamuselt, õp. A. Mäggis, Simunast ja õp. E. Pallon, Rakverest. Waimulikku talitust kaunistawad W.-Maarja kirikukoor, Asjamalla segakoor, W.-Maarja pasunakoor jne. Peale waimulikku talitust on õpetaja majas kooswiibimine kutsutud külalistele.

Õp. Johannes Hiiemets sündis Narwa-Joaorus 1904. a. 3. detf. Alghariduse sai Mustwee alewis, keskkooli lõpetas Tallinnas, Tartu ülikooli usuteaduskonda astus 1925. a. sügisel, lõpetades selle 1929. a. kewadel. Proowiaastat pidas Palamusel õp. Kerem'i juures. W.-Maarja koguduse õpetajaks waliti 19. jaan. 1930.

Kõrwal olewal pildil pastor Joh. Hiiemets.

Kino ILLUSION. 23., 24., 25. ja 26. oktoobril.

Maailmline löökfilm. **Õpilastele lubatud.**

Film, milline möödunud hooajal Ameerikas kõige paremaks filmiks maailmas tunnistati.

Sirel ja veri

Haruldane sisu poolest kaasakiskuv draama 12 jaos.

Kujutab kangelaste-lendurite elu, täis hädaohtu sõjaajal, nende truud armastust ka vaadates surmale silma.

Peaosades Ameerika näitelina tähed

COLLEEN MOORE ja CARY COOPER.

Nimetud film on sisu poolest sarnane kõigile rakverlastele tuntud „Wings'ile", kuid hiljemalt ning tehniliselt näitlejate mängu poolest parem.

Keegi ei tohi seda paremat Ameerika löökfilmi vaatamata jätta. Suurte kulude peale vaatamata hinnad harilikud. Algus äripäivil kell 7, pühapäeval kell 4.

Elusalt maa alla maetud.

300—400 töölist 450 meetrit sügawal maa all. Wastawad sealt telefonihüüetele.

Hirmus plahwatus Saksa mäekaewanduses.

21. oktoobri hommikul kell 7 juhtus mäekaewanduses Alsdorfi lähedal hirmus plahwatus. Kogu kaewandus ühes selle kohal olewa tõstetorniga langes sisse. Põrutust oli tunda mitme kilometri ulatuses ümberringi. Igasugune ühendus kaewanduse ja wälisilma wahel on katkenud. Plahwatuse silmapilgul töötas kaewanduses hommikune wahetus ja weel osa öist wahetust. Nii on 300 kuni 400 töölist maa alla maetud. Arwatawasti on siin tegemist dünamiidiplahwatusega.

Kuni kella 11-ni oli kaewandusest Alsdorfi lähedal kätte saadud 25 laipa ja 30 haawatut. Päästetööd kestawad edasi. On lootust suuremat osa maa alla maetud töölistest elusalt päästa. Töölistega, kes asuwad 450 meetri sügawuses maa all, on weel telefoniühendus olemas. Maa all olijad wastasid telefonilise hüüde peale, et nad on weel elus. Igatahes on kindlasti loota nende tööliste elusalt päästmist, kes asuwad sügawamal maa all.

Karula teerööwel tabati.

Selleks osutus 23-aastane talusulane Eduard Lumi.

Mõni päew tagasi leiti Karulas Silemiku talu peremees Peeter Peterson poolsurnuks pekseturt wankrist. Ära oli temalt röövitud 120 krooni rukkimüügi raha.

Öö l wastu pühapäewa arresteeriti Karula walla Rebase talu sulane Eduard Lumi, 23 a. wana, kes üles tunnistas, et tema on Petersonilt raha ära röövinud.

Lumi olnud ühes oma peremehega ka Karula jaamas rukkeid müümas, kust koos Petersoniga mindud weskile. Sulane Lumi jäänud loomade wilja jahwatama, kuna peremees koju läks. Warsti peale selle, kui ka Peterson oma jahukoormaga läinud ära, sõitnud ka Lumi tema järele ja saanud Petersoni kätte. Siin hüpanud Lumi omalt wankrilt maha ja hakanud Petersoniga juttu ajama. Juttu westes tekkinudki tal mõte Petersonilt raha ära röövida. Wõtnud aiast teiba, löönud sellega Petersoni nimaseks ja riisunud raha, mis peale ise koju sõitnud.

Kahtlust äratas Lumi oma ostudega ja 100 kr. rahakulutamisega Karula laadal. Esiti seletas ta politseile, et ta selle raha saanud isalt, ja hiljem et peremehelt, kuid mõlemad seletused osutusid waleks. Lõpuks tunnistas ta oma süü üles.

Küüditajad andlid endid üles.

Lapua liikumise nõukogu esitas ühise ülesandmise nimekirja.

Küüditajate koosolek oli kinnine.

Lapua liikumise juhatuse poolt Helsingi kutsutud küüditajate ja „seadustähe wastu ekstijate" koosolek algas „Ostrobotnias" 20. okt. kell 11. Juba aegsasti enne koosoleku algust oli koosolekuhoone ette kogunud umbes 4000—5000 inimest. Koosoleku saal oli wiimse kohani täis.

Koosoleku awas Wihtori Kosola kõnega, milles selgitati koosoleku kokkukutsumise põhjust. Kosola seletas, et ametiwõimud nõudsid kahe isiku wäljaandmist, keda süüdistati wägiwaldsetest küüditamistest osawõtus. Nõupidamisel otsustas Lapua liikumise juhatus, et kõik, kellesse see asi puutub, peawad endid üles andma. Need, kellel see wõimalik, pidid tulema Helsingi. Teised aga peawad endid kohalikkudele wõimudele teatama.

Juhataja teatas, et kõik koosolekust osawõtjad peawad alla kirjutama ülesandmise lehele. Kes seda ei soowi teha, peab kohe saalist lahkuma. Samuti peawad lahkuma ajakirjanikud ja päewapiltnikud. Seda nõudmist kordas ka praost Kares. Seepeale lahkusid ajakirjanikud ja päewapiltnikud saalist.

Umbes kell 13 käis Lapua liikumise nõukogu saatkond, 16 isikut, sisemministrile küüditajate ülesandmiskirja esitamas. Saatkond wiibis ministri kabinetis umbes 10 minutit. Praost Kares awaldas lootust, et walitsus usaldab Lapua liikumist, nii et see liikumine koos walitsusega wõiks asja õigesse roopasse tagasi juhtida.

Küüditajate üleandmise kiri.

Kirjas, mis Wihtori Kosola 20. okt. sisemminister Kuokkasele andis, öeldakse: „Meie, allakirjutajad, teatame sellega, et oleme wõtnud osa riigiäraandlikkude ollustе kinniwõtmistest ja küüditamistest. Meie kõik oleme tegutsenud ses mõttes, et meie rahwas ärkaks tähele panema seda lõtwust ja saamatust, mis riigis on maad wõtnud kommunistide järjest juhtunumaks muutunud tegewuse ning ühiskondliku korra ja wabaduse õõnestamise järeldusel. Samuti oleme tegutsenud selleks, et suudida riigiwalitsust ja parlamenti tõhusemaid abinõusid tarwitusele wõtma seisukorra parandamiseks, kommunismi häwitamiseks ja ühiskondliku elu puhastamiseks temasse imbunnud kopitusest ja mädanikust. Meie jääme ootama, et parlamendis praegu walitsewa isamaaliste erakondade enamus hakkab ühisel jõul ja ühel meelel tõhusalt arendama seadusandlust niisuguses terwes suunas, et kodanikkudel ei tarwitseks ajuda oma-algatusõkule tegewusele õiguse ja wabaduse nõuete teostamiseks rahwa elus."

Sellele kirjale on alla kirjutanud 404 isikut, nende hulgas Wihtori Kosola, Hertua, Koiwisto ja praost Kares. Nende ülesknulamine ja wastutusele wõtmine sünnib kohtadel.

Põllumees Kyösti Kallio Soome eduskunna esimeheks.

Kõik 200 rahwasaadikut oli esimesel koosolekul.

Soome uue eduskunna esimene koosolek algas 21. okt. kell 12. Kohal olid kõik 200 rahwasaadikut. Koosoleku awas eduskunna kõige wanema liikmena peaminister Svinhufvudi Stahlbergile, kes wiibis rahwasaadikute keskel, pandi toime suur auawaldus. Seepeale asuti eduskunna juhatuse walimisele.

Eduskunna esimeheks waliti 116 häälega maaliitlane Kyösti Kallio. Esimeseks abiesimeheks waliti koonduserakondlane professor Tulenheimo 115 häälega 74 wastu. Teiseks abiesimeheks waliti sotsialist Hakkila 100 häälega 73 wastu.

22. okt. kell 16.30 on uue eduskunna esimene töökoosolek, kus walitsus esineb oma deklaratsiooniga.

Raharaiskamine „Eesti Munas".

Tallinna kriminaalpolitsei poolt wõeti esmaspäewal wahi alla Tallinnas, Hollandi uul. nr. 11 asuwa ostu-müügiühisus „Eesti Muna" ladu walitseja Hendrik Barlo, keda „Eesti Muna" juhatus süüdistab ligi 200.000 sendi suuruse summa omandamises ja raiskamises.

Puudujääk kassas tuli awalikuks juhatuse poolt korraldatud ootamatu rewideerimisega.

Sünnitas omnibuses lapse.

20. okt. hommikul sõitis keegi kestealine Sõrwe naine Torgu-Kuresaare omnibusega linna, et sealses haiglas sünnitada last. Wiieristil, weidi maad eemal kodust, sünnitas naine terwe poisslapse.

Linna sõit läi katki. Naine paigutati läheduses olewa metsniku majja, kuna koju saadeti sõnum, et tulgu mees naise ja poja järele.

18 a. neiu poos enese.

Põhjuseks riid õega ühise peigmehe pärast.

Laupäewal lõpetas Wõnnus kohaliku Massi talu karjane, 18-aastane neiu, oma elu enesetapmise teel.

Talus töötas üks õde talu karjasena ning teine teenijana. Mõlemad aga armastasid naabritalu perepoega. Waremalt oli see oma poolehoidu osutanud wanemale õele, kuid hiljem hakanud tegema liginemiskatseid nooremale. Sellest tekkis aga õdede wahel riid, mis läks niiwõrd terawaks, et wanem õde nuhtles nooremat. See wõttis asja liialt südamesse, läks metsa ning poos enda seal üles.

Joobnud autojuht ajas talumehele otsa.

Esmaspäewa õhtul ajas Harjumaal, Jõelehtme wallas, samanimelise kiriku läheduses Narwa maanteel Tallinna auto nr. A—496 otsa kohalikule elanikule Akulina Tomingale, 20 a. wana, kes sai raskesti wigastada.

Temal on murdunud ribikont ning põlweluu, peale selle rasked sisemised wigastused.

Autojuht Eduard Sirkas oli joobnud. Ta wõeti wahialla.

Wargad tühjendalid wallakassa.

Rae walla rahakapp awati ja wiidi ära 2000 krooni.

21. okt. tuli ilmsiks, et Rae wallakassa on rahast tühjaks warastatud. Warga saagiks langes üle 2000 krooni walla raha.

Reedel oli kantselei päew ja siis makseti pensione wälja. Üle 2000 krooni aga jäi kappi. Kapiuksed lukustati. Wõtmed jäid wallawanema kätte. Reedel oli õhtul wallamajas weel mingi koosolek.

Peale reedet kassat enam ei puudutatud ega rahakappi ei awatud.

21. okt. tuli jälle wajadus raha järele, sest oli waja pensione wälja maksta. Kapp oli wäliselt korras. Esimene uks awanes kergelt, kuid teise uksega olnud nagu rohkem jändamist kui harilikult. Kui uksed mõlemad awatud, selgus, et kassa on täiesti tühi. Kapi sopis wedeles ainult 41 senti peent raha, mis karbi pealt kõrwale warisenud.

Oletatakse, et waras wõis õhtul wallamaja ruumidesse jääda peitu ja siis öösel oma teo korda saata. Wälja oli ta läinud saali akna kaudu.

Irene Waldmann karistuswangimajas.

Kaitseweäeametnikkude kohta toimetatud juurdlus prokuröri käes.

Poolemiljonilise rahasumma waras Irene Waldmann on paigutatud Tallinna karistuswangimajja naiste osakonda. Juurdlus selle rahawarguse üle on kriminaalpolitsei poolt lõpetatud ja antud üle kohtuwõimudele. Kohtu korraldusse on antud ka Irene Waldmannilt ärawõetud kallis kasukas ning uhked riided, mis ta ostis kaitseweäeametnikult Heinrich Rebaselt warastatud rahaga.

Irene Waldmanni neiupõlwe nimi oli Mägi. Tema lahutatud mees, endine ohwitser, teenib praegu Hiiu saarel politseinikuna.

Kaitseweäe warustuswalitsuse ametnikud Heinrich Rebane ja Willem Reets wiibiwad weel wahiall. Nende rukkiostu aruanded on läbikontrollitud ning need on leitud korras olewat. Üldse ostsid nad seekord rukkid 5½ milj. sendi eest.

Rewolwriga kontwööras ristsetel.

Kihutas perepojale kuuli rindu.

20. okt. öösel laskis Martin Jidla Pihtla wallas Reino talu õuel perepoeg Priido Otsale kuuli rindu.

Talus peeti ristseid, kuhu naabrikülast tuli kontwöörana M. Jidla ühes omaküla noormeestega. Peremees Ots ajas kontwöörad minema, kuid nad ei tahtnud lahkuda. Tekkis tüli ja õues tõmbas Jidla rewolwri ning laskis perepojale kuuli rindu. Laskja wõeti wahialla ja toimetati Pihtla wallamaja wangikambri.

Koolijuhataja wõltsis weksleid.

Pühapäewal wõeti wahi alla Kudina-Kaiawere (Tartumaal) algkooli juhataja Hermann Lepik, 37 a. wana, kes oli Tartu pankadesse paigutanud 5 wõltsitud wekslit. Wekslid olid 40—50 kroonised, kõige suurem — 170 krooni. Ta oli wõltsinud kellegi Märt Sepa allkirja.

H. Lepik tunnistas enese süüdlaseks. Ta annud teistele oma shiirosid, tulnud pärast omal wekslid wälja osta ja sattunud raskustesse. H. L. on abielus.

Kosolale 900 marka trahwi.

Teatawasti wõeti Wihtori Kosola „Aktiwisti" toimetajana wastutusele haawawa artikli pärast, mis selles lehes oli ilmunud Uusimaa kuberneri kindral Jalanderi kohta. Asi tuli Kokkola raekohtus arutusele. Kosola mõisteti 900 marka trahwi maksma, wõi selle asemele 30 päewaks aresti. Kosola kaitsja teatas, et ta selle otsusega rahule ei jää.

Saksa riigipäew läheb koju.

Riigipäewa otsus seitsmeks nädalaks — 3. detsembrini — koju minna, on esile kutsunud terawaid protestiawaldusi wastasrinna erakondade poolt, kes hääletasid koosolekute edasilükkamise wastu. Protesteerijateks on rahwussotsialistid, rahwuslased, maarahwaerakond ja kommunistid.

Talusulane sai surma.

Maskipeo kakeluse tagatipp.

20. okt. öösel teatas Meeri walla konstaabel kriminaalpolitseile, et Keeri mõisa lähedalt teelt leiti wäheste elumärkidega mees, kelle isikus selgus Tähtwere wallast, Tinni talust pärit sulane Ernst Hausmann. Mees toimetati jaoskonna arsti juure, kuid teel heitis enne hinge.

Keeri rahwaraamatukogu seltsi poolt oli mõisas korraldatud maskipidu. Warsti tekkis seal Rõhuküla ja Nõgiharu küla poiste wahel ränk kakelus wana wihawaenu tagajärjel. Pidulised jookseb kohkunult laiali ja pidu lõpetati ära.

Ernst Hausmanni olewat nähtud peomaja trepil ja hiljem mõisa lähedal heinakuhja juures.

Lõõmingust olewat osa wõtnud umbes 20 meest. Kes mõrtsukatöö korda saatnud, pole weel selgunud.

27. kirjakandjat kohtu alla.

Kas pühadekink postiljonile on altkäemaks?

Saksa saatkond Tallinnas on tõstnud kaebuse, et kirjakandjad koguwad Eestis nussaasta ja suurte pühade puhul kingitusi. Niiid on selle kaebuse põhjal Tallinnas kohtu alla antud 27 kirjakandjat, keda süüdistatakse meelehea wõtmises.

Asi tuleb 20. nowembril kohtus arutusele. Kuidas kohus asja otsustab, on seda huwitawam, et küsimus on põhimõttelik: kirjakandjatele pühadeks wäikseid kinke teha on igiwana komme.

1000 autot lumehangedes kinni.

Põhja-Ameerika idapoolsetes osariikides möllawad kanged lumetuisud. Mõnedes kohtades on maanteed täielikult kinni tuisanud. Üle 1000 auto on lumme kinni jäänud.

Metodisti kirik.

Laupäewal, 25. okt. kell 7 õhtul õhtupalwe.

Pühapäewal, 26. okt. ke ll10 e. l. ja kell 5 p. l. jumalateenistused.

Pühapäewal, 26. okt. kell 10 e. l. Sämisilla koolimajas palwetund ja kell 1 päewal Nõmise palwemajas kuulutustund.

Lahkhelid Wäike-Maarja koguduse liigete ja õpetaja wahel.

Enne õnnistamist noor õpetaja protsessib koguduse liikmetega ja materdab kirikukantslist maanaiste seltsi.

Awaldades järgnewaid artikleid, peame oma kohuseks tähendada mitmesuguste eksiarwamiste ärahoidmiseks, et meil pole mingit põhjust ega tarwidust sihilikult tungida kallale noorele W.-Maarja kirikuõpetajale, kuid meie ei saa ka keelduda ruumi andmiest kohalikkudele elanikkudele oma arwamiste awaldamiseks sündmuste kohta, mis pealegi meie kontrollimisel on osutunud tõelikkudeks. Kuna peame oma ülesandeks pakkuda lugejaile täielikku, mitmekülgset ja erapooletut informatsiooni kõigi kohalikkude eluawalduste kohta, siis ei keeldu meie ka ruumi lubamast wastaspoolele oma wäidete esile toomiseks, kui seda nende poolt tarwilikuks peetakse. Sellepärast awaldamegi järgnewad artiklid, mis meile on saadetud Wäike-Maarja koguduse liigete poolt.

Toimetus.

Wäike-Maarja nimi on olnud juba waremate aegadel tuntud kodumaa kaugemates kohtades. Selle kuulsuse on ta saanud oma ülesehitawa ja sagedasti eeskujuliku tööga. Wiimasel aastal on Wäike-Maarjast wäljaspool ka tihti kõneldud, nüüd aga kohapeal esile kerkinud wäärnähtuste puhul. Nimelt lööwad siin lained kõrgele uue kirikuõpetaja J. Hiiemetsa ümber. Walimisel soowiti wõib olla kõige paremat, aga walik tahab osutuda ebaõnnestunuks. Loodeti uuelt õpetajalt ka seltskonnategewust, seni ei ole aga sellel alal peale intriigide ja kohtuprotsesside weel midagi näha ega kuulda olnud. Juba warsti peale walimisi möödunud kewadel esitas pastor kohalikule rahukohtunikule kaebuse mõne gümnaasiumi õpetaja kohta, ette tuues, nagu oleks need teda laimanud. Rahukohtunik, ära kuulates ainult kaebaja tunnistajad, leidis olewat wõimaliku kaebealuseid karistada. Rahukogus aga, kuhu kaebealused kaebasid edasi, wõttis pastor, kes wande all üle kuulati, kõik need ütelused omaks, mille rääkimises ta süüdistas gümn. õpetajaid. Rahukogu mõistis gümn. õpetajad õigeks. Oli arwata, nii mõtlesid ka Hiiemetsa pooldajad, et sellega peaks protsessil lõpp olema. Kõikide üllatuseks sai aga neil päewil teatawaks, et pastor on riigikohtusse edasi kaewanud, nähtawasti soowides, et tersed peaksid kannatama tema ebasündsate rääkimiste pärast. Ja nii läheb noor pastor wastu oma koguduse peale õnnistamisele, mis on 26. skp., täis wiha oma kaasinimeste wastu. Armastusest ei wõi olla siin juttugi. Mis on aga hingekarjane ilma armastuseta? Olgu wastatud pühakirja sõnadega — ta on nagu wask, mis kumiseb ja kelluke, mis heliseb. Et see nii tahab olla, paistab ka Hiiemetsa kuiwadest schabloonilistest jutlustest.

Kirikuteenistuses on noorel pastoril lühikese aja jooksul jõudnud nii mõndagi ebasoowitawat ette tulla. Olgu nimetatud esialgul korratu jumalateenistuse algus, mis sünnib kella 11 ja 12 wahel, olles kord ligemal esimesele, kord teisele arwule. Ei ole siis ka ime, et walijate silmad on awanenud ja pastori poolehoidjate arw kahanenud. Nii kawatsewat pea pooled kirikunõukogu liikmed pastori õnnistamisele järgnewast kooswiibimiest mitte osa wõtta. Ollakse pettunud. Ainult pastori walimise ajal massi juhtinud isikud teewad edasi oma „juhtimise" tööd, ei mitte sellepärast, et weel ikka ollakse weendunud pastori wäärtustes, waid oma täbara seisukorra päästmiseks.

Koguduse liige.

Teisalt kirjutatakse meile järgmist:

Aastaid tagasi oli W.-Maarja ettewõtlikumaid nurki, kus eriti silma paistis tugew ja üksmeelne seltskondlik töö igasugustes seltsides. Wiimasel ajal wõis selles märgata kui mitte tagasiminekut, siis wähemalt seisakut, mille põhjuseiks moodsad intriigid, eriti naisorganisatsioonides, mille põhjuseid tuleb otsida üksikuist tegelasist. Sellepärast pole saadud neisse senini maanaisi tõmmata kaasa.

Waewalt kuu aega tagasi asutati W.-Maarjasse maanaiste selts. Energilisel juhatusel on õnnestanud oma ümber koondada üle 50 liikme, kellele lähemal ajal korraldatakse majapidamise ja käsitöö kursused ühes loengutega muude perenaiste tegewusse puutuwate aladega.

18. okt. s. a. korraldati nende poolt W.-Maarja põllum. seltsimajas teeõhtu muusika, laulude j. m. ettekannetega. Kadakatega lihtsalt, kuid nägusalt kaunistatud saalis oli 160 inimesel wõimalus maitsta maanaiste walmistatud maitswaid sööke ja mõtteid wahetada põnewamate päewaküsimuste üle, kuna nooremaid wõlusid orkestrihelid põrandale tantsu keerutama, kaasatõmmates nii mõnegi hallipäise eide-taadi. Tänu juhatuse hoolele ja taktitundele walitses koosolijate seas kogu õhtu W.-Maarjas wiimasel ajal harwa nähtud kodusus ja üleolew lõbusus, mis jättis unustamatu mulje.

Wäga wõõrastawana tundus sellepärast kogu W.-Maarja seltskonnale igasuguste intriigide ja protsesside tõttu kuulsaks saanud noore pastori wäljaastumine pühapäewal kirikus, kus ta jutluse asemel materdama hakkas W.-Maarja maanaiste seltsi ja nende teeõhtul dramatiseeritult ettekantud meie tuntuma naisluuletaja Anna Haawa luuletust.

Üks terwitatumaid nähteid W.-Maarjas on kindlasti maanaiste selts, kellel suur tulewik ja laiad tegewusewõimalused. Loodame, et iga tõsine naine oma jõu sinna tööle rakendab, kuigi seda noor, elukogematu pastor kirikukantslist erapooletutele kuulajatele arusaamatuil põhjustel püüab takistada.

Maamees.

Segased lood Wihula piimaühingus.

Rewisjoni-komisjoni esimehe kutsel tuleb kokku peakoosolek.

Päewakorras juhatuse liikme A. Proki usaldusküsimus.

Wihula piimaühingu erakorraline peakoosolek on kutsutud kokku rewisjoni komisjoni esimehe poolt pühapäewal, 26. oktoobril s. a. kell 12 päewal Kawastu Laulu ja Muusika Seltsi saali. Päewakorras on peale wähemtähtsate küsimuste 2 punkti, mis tõotawad õige huwitawaks kujuneda, nimelt rewisjoni komisjoni rewideerimise aruanne ja juhatuse liikme A. Proki usaldusküsimus. Mis ühingus õieti nii korrast ära on, et rewisjoni komisjoni esimees sellepärast tarwilikuks on pidanud isegi peakoosolekut kokku kutsuda, see selgub muidugi peakoosolekul. Nagu meie kuuleme, olla rewisjoni komisjon leidnud, et mõnede wajalikkude kaupade eest olla ühing maksnud liiga kõrget, kaupade tegelikku wäärtust isegi kuni 5 ja rohkem korda ületawat hinda. Rew.-komisjon süüdistawat ühingu raha haga hooletult ümberkäimises kassapidajat A. Prokki, kui ostude tegijat. Ka olewat üks uus koorewann, mis pidanud ostuarwe järele mahutama 1200 liitrit koort, tegelikult palju wäiksema mahutawusega, mida jällegi tahetakse ajada A. Proki süüks, kuna wiimane käinud seda koorewanni ostmas.

A. Prokk ise aga ei leidwat end millegis süüdi olewat, kuna tema maksnud ainult arwed wälja, kas aga need ka õiged olid, selle eest ei olewat tema wastutaw.

Muidugi ei hakka ka meie siin kohal juurdlema, kes selles loos tõelik süüdlane on ja kas siin üldse on tegemist mingisuguse süüga, sest arwatawasti toob peakoosolek asjasse täieliku selguse ning teeb ka oma otsuse süüdlaste kohta, kui neid leidub. Igatahes peaks aga kõik ühingu liikmed wõtma osa peakoosolekust, kus sarnased segased lood selgitamisele tulewad, et juhusel, kui tõesti peaks ilmuma mingisugused wäärnähtusi meie suurima piimaühingu tegewuses, need kindlakäe.iselt ja kiirelt kõrwaldataks.

Eeskujulik algatus.

Kaks Porkuni walla suuremat piimaühingut ühinemas.

Pühapäewal, 19. skp. tulid Porkuni ja Kadila piimaühingute esitajad Asamalla koorejaama kokku, kus mõtteid wahetati nimetatud ühingute liitumise asjus. Ühinemiseks on tõuke annud majanduslikud olud. Nimelt oleks wõimalik ühinemisel likwideerida mõned wähemad koorejaamad, mis olid kutsutud ellu wastastikkuse wõistluse mõttes, kuid millest tegelikult suuremat kasu ei ole. Uue kawa järele jääks liitunud ühingu nimetuseks Porkuni piimaühing, kuna Kadila piimaühing ühes oma koorejaamadega jääks muidugi Porkuni piimaühingu koorejaamadeks. Ühinemine annaks seniste kalkulatsioonide järele umbes ühe miljoni sendi ümber kokkuhoidu, milline summa nüüd ülearuste koorejaamade ülespidamiseks wälja antakse. Sarnane mõte on terwitataw, sest ühinedes wõiks ju seda summat kas sissesaadete täiendamiseks wõi muuks kasulikuks otstarbeks ära tarwitada, kas wõi piima hinda pisut kõrgendades, sest on ju põllumehel praegune aeg wäga raske põllusaaduste madalate hindade tõttu.

„Lapse" päältimine Tapa raudteejaamas.

Wäljakäigukohta wisatud kassipoja häälitsemist peeti lapse nutuks.

Ametiwõimude juuresolekul tühjendati mustuse auk.

Tapa raudteejaamas juhtus alljärgnew omapärane lugu. Jaama wäljakäigukoha lähedal seisatab keegi naisterahwas. Korraga kuuleb ta, et wäljakäigukohast kostab lapse nutule sarnlew häälitsemine. Kiiresti jookseb naisterahwas wäljakäigukohta naisterahwaste poolt küljest, kuid seal selgub, et arwataw lapse häälitsemine kostab meeste osakonna alt august. Kohe teatab naine omast leiust lähedal wiibiwatele raudteelastele ja nüüd minnakse hulgana waatama. Tõesti kuuldub nagu lapse häälitsemist, kuigi wõrdlemisi tasa. Juurde koguwad rongi ootajad ja nii ümbritseb warsti wäljakäigukohta suur inimeste parw, kuhu neid aga alatasa juurde woolab, kõigil suus ainult jutt, et wäljakäigu august olla keegi südameta ema alla heitnud oma sündinud elusa lapse ja kuidas saaks päästmise juures abiks olla. Asjast informeeritakse ka politseid, see omakorda kohtu-uurijat, kes ka warsti ühes kr.-ametnikuga kohale tuleb. Et wäljakäigukoht sügaw, aastate wiisi lõpulikult tühjendamata seisnud ja ligipääsemine temasse wõimatu kinnise ehituswiisi tõttu, on kõik wäljapääsemata seisukorras. Pole ka enam kuulda mingisugust häälitsemist. Ainuke abinõu selleks, et midagi leida, oli wäljakäigukoha lõpulik tühjendamine. Kohe muretseti kohale wastaw isik aamiga ning tühjendamine algas. Et see kerge polnud, näitab asjaolu, et aamitäie ärawiimise järele alanes mustus augus ainult ühe tolli wõrra. Tulemuseks oli, et leiti küll mustuse seest jurnud kasse, koeri, saapaid ja koguni üks põrsas, kuid mis leidmata jäi, oli lapse laip. Leide kontrollis kordnik, kes alaliselt tühjendamise juures wiibis. Lõpuks saadi wäljakäigukoht tühjaks, mida pole tehtud, wõib olla, juba aastaid, sest alati on wõetud ainult pealt wähemaks. Nüüd aga kawatsewat raudteewalitsus koguni tähendatud wäljakäigukoha ära lõhkuda, kuna alles jääwad sellekohased ruumid jaama ooteruumis. Naise leiu lahenduseks oli aga kassipoeg, kes allakukutatult lapsele sarnlewalt häälitses.

Wäike-Maarja laat.

Edukalt töötasid taskuwargad.

18. okt. peeti W.-Maarjas laata. Ilm oli ilus, rahwast keskmiselt, kaupmehi õige rohkesti. Loomade ja hobuste hinnad olid kaunis madalad; 80—90 kroniga wõis päris hea lehma saada, keskmised hobused maksid 150—200 kr.

Ei puudunud ka igasugused tülid ja wargused, sest joobnud mehi oli õige rohkesti. Suurem korrapärane lööming, kus wanu arweid õiendati, tekkis Kärsa ja Koonu poiste wahel. Arreteeriti kaks kaklejat — Elmar ja Ernst Päällod, Kärsast, Wao w., kes käed raudus arestiruumi toimetati. Kolm peategelast said ära joosta, kuid ollakse ka neil jälil.

Pussikangelased ei jätnud ka kaupmehi rahule. Nii tungis A. Roop, eluk. Antu asund., Wao w., kellegile pudukaupmehele kallale, purustas pussiga putka presendid ja tahtis lüüa ka kaupmeest, kuid politseil läks korda teda enne arreteerida. Rahukohtunik mõistis käskotsusega A. Roopi üheks kuuks aresti ja Päällodele kummalegi 10 kr. trahwi.

Oige edukalt töötasid aga taskuwargad, keda seni W.-Maarja laatadel õige wähe olnud. Tänawu aga arwatakse, et on tegemist wäljast sisse sõitnud spetsialistidega. Karl Neubaum, Eiprist, kes koduteel puu alla wintis peaga magama jäänud, leidis ärgates, et rahatask ühes rahaga kadunud on. Laadaplatsile wankrisse tukkuma jäänud H. Abramof, Awispealt, leidis jällegi ärgates, et rahatask ühes 20 kr. rahaga kadunud oli. Jaan Plaubergilt warastati hobuse müügi juures umbes 40 kr. Ta oli wintis ja ei teadnud, millal sulipoisid tal taskud tühjendasid. Lehmast saadud raha oli ta annud naise kätte, muidu oleks ka see läinud. Laadaplatsi lähedusest on leitud mitu tühja rahakotti, mis politseisse wiidi.

Ühtegi sulipoissi ei läinud korda teolt tabada.

Ka W.-Maarjas wale kahekrooniliseb liikwel.

Wäike-Maarja politseisse toodi wale kahekrooniline. Raha oli kaunis hästi järele tehtud, esiküljest ei saanud midagi aru, kuid tagumine pool oli weidi halwemini õnnestunud. Läikelt oli walerahа weidi tumedam. Millest ta walmistatud, seda ei saa pealiskaudsel waatlemisel kindlaks teha. Sarnaseid kahekroonilisi walerahasid on W.-Maarjas liikwel märgatud kahte, kuid teist pole politseisse toodud, arwatawasti liigub ta edasi. Kas neid kohapeal tehakse wõi wäljast sisse tuuakse, pole teada.

Kärme waras Sondas.

20. okt. õhtul warastati Sondas K. Jõhwiku jalgratta pump ja wõtmetasku sel ajal ära, kui J. jaama einelauast ajalehti ostmas käis. Omaniku kahju umbes wiis krooni.

20.000 korda kergem on võita Narva ILMARISE-VÕITLEJA loterii piletiga, kui mõne teisega.
PEAVÕIT 1.100.000 SENTI. TÄHED MÜÜGIL AINULT 2 PÄEVA.

Algupärane koopaelanik Salla-Käru kännustikmail.

Elab püstroigastest „onn-lossis" koos oma ainsa neljajalgse — hobusega.

Kawatseb asutada masinajõulise ree-wankri tehase, kui oleks waid raha.

Salla wallas Käru küla ääremail, kus weel hiljuti kohas mets, millest nüüd järel waid kännustik, on asunud elama keegi T. Omandades mõnikümmend wakamaad kännustikku, kawatseb T. sinna rajada omale kodu. Alguse tegi ta paari aasta eest elumaja ehitamisega, mille materjaliks kasutas umbes käewarre jämedusi roikaid — puuriitade aluspuid. Neist on tehtud 8×5 mtr. suurune „loss", nagu ümbruses seda nimetatakse. Roikad on asetatud püstloodis asendis üksteise kõrwale. Wist kuiwamise tagajärje! on tekkinud roigastel ¼ kuni ½ tollised wahed. Roigastest on ka lagi ja katus, kaetud tõrwapapiga. Selles kahetoalise „lossi" n. n. „nurgatoas" on wäikene pliit, mille raua aset täidab auguga plekitükk ja rõngaid asendab kilupangi kaas. Akende aset täidawad wäikesed augud, mis suwel olid lahti. Eesruumis elab hobune, kuna „nurgatoas" elutseb peremees ise. Teisi elanikke lossis ei ole. Uks on samamoodi ehitatud ja käib waguni ukse taoliselt ratastel ja lukustatud iselaadi mehanismiga, mida wõõras ei oska awada. Peremees elab majas pea aasta läbi. Ainult kõige külmemal ajal asub ta naabertallu, tühjaksjäänud tööliskorterisse. Teised talunikud teda oma juurde elama ei wõta, kartes, et toob oma pisiloomade-pere kaasa, kes asustab ka pererahwa kasukad. Oli juhus suwel selle „lossi" omanikuga puututa kokku. Et ilm oli palaw, siis oli mehel pealmise kehaosa katteks waid tükk wana woodiwaipa, millele käeaugud lõigatud sisse. Ent seegi rõiwas oli niiwõrt kulunud, et jättis osa keha paljaks ning mehel oli tegemist keha hilpudega katmiseks. Kõige selle juures oli mees oma eluga rahul ja lausus, et ta kawatsewat tulewikus asutada masinatega töötawat ree- ja wankritööstust, samuti ka maja tsementiga krohwida, kui aga kuidagi raha saaks. Kännustik-krunti kasutab mees heinamaana, lastes heina teha kahasse ja ka raha eest. Heinad aga realiseerib ta müües, ostjaile isegi oma hobusega koju wedades.

Olgugi, et maja tuult ja tuulega sadawat wihma, rääkimata lumest, kinni ei pea, tunneb mees siiski mõnu oma peremehe seisusest, kellel oma maa-ala ja sellel asuw „loss".

8 sugusiga Taanimaalt.

Lähemal ajal jõuawad kohale Taanist ostetud kaheksa sugusiga — 3 kulti ja 5 emist. Need sead on ostetud meie paremate seakaswatajate poolt ja lähewad: Päriwere Hansenile, Porkuni Böklerile, Wana-Wõidu põllutöökoolile, Arawete Linkhorstile ja Antonile, Imastu inwaliidide kodule, Kaiu Uritamile ja Oisu piimaasjanduse koolile.

Omapärased „lillearmastajad" Jõhwis.

Juba pikemat aega on Jõhwi surnuaial haudade pealt kaduma läinud lilli, kuid kurjategijaid ei lätnud kunagi korda tabada. Hiljuti tehti siiski kindlaks kaks säärast „lillearmastajat", Olga R. ja Linda P., kes ka neil päewil oma „nõrkuse" eest Jõhwi jsk. rahukohtuniku juures oma „palka" wastu wõtmas olid, mis neid 2 nädalaks aresti wiib.

Haljala rahwa-raamatukogu seltsi koosolek.

Pühapäewal, 19. skp. pidas Haljala rahwaraamatukogu selts oma erakorralist peakoosolekut. Kokku oli tulnud 16 liiget. Koosolekut juhatas J. Saar ja protokollis J. Lassur.

Tähtsamaks päewakorra punktiks oli walimised põhikirja järele. Nimelt otsustas kewadel peetud peakoosolek senise keeleliselt ja ajast mahajäänud põhikirja asemel uue põhikirja registreerida, milline kinnitati 31. mail 1930.

Juhatusse waliti 6 liiget: W. Stein, J. Lassur, H. Lassur, K. Lepik, G. Nõmtak ja pr. Eidenberg.

Rew.-komisjoni waliti: Joh. Lilleberg, R. Meiner ja pr. H. Lassur. Raamatukogu juhat. waliti ühel häälel J. Saar.

Liikme- ja sisseastumisemaks otsustati jätta endiseks, s. o. liikmemaks 50 s. ja sisseastumismaks 25 s.

50-sendil. margus tõi 3 kuud.

Käesolewa aasta 5. aprillil ostis Jõhwi asunduses elunew Eduard Naur Jõhwi tarwitajate ühisuse kauplusest 1 kilo rukkijahu. Selle asemel, et ostetud kauba eest kassasse ära maksta, läks aga Naur, kasutades äris olewat rahwatungi, maksmata uksest wälja. Asi tuli aga awalikuks ning mõni päew tagasi andis Naur oma tegewusest Jõhwi jsk. rahukohtuniku ees aru. Kuigi wargus hinnaliselt wäike, mõistis kohus mehele 3 kuud wangistust + nädaline eelwangistus.

Wargused Ranna-Pungerjal.

Möödunud nädalal warastati Ranna-Pungerja asunduses ühel öö! Elfriede Tammel lukustamata laudast 2 hane. Konstaablil läks korda warast tabada, kelleks osutus K. K.

Järgmisel öö! warastati samas asunduses kaupmees K. Kangi lahtiselt palkonilt kaks tooli ja tühi heeringaatünn.

Samal öö! warastati weel Mihkelsoni pesu, mis jäetud anumas õue. Waras on seni tabamata.

Hõimupäew Wäike-Maarja ühisgümnaasiumis.

Meeldiw ja sisurikas kooswiibimine.

Laupäewal, 18. okt. s. a. peeti Wäike-Maarja ühisgümnaasiumis kõigi soomeugrilaste juures peetawat hõimupäewa. Pärast neljandat tundi kogunesid õpetajad ja õpilased koolimaja saali, kus toimus aktus, mille sihiks oli koosolijaile hõimurahwaste armastuse õhutamine. Aktuse awas direktor Lipp, kes tähendas, et kurwa saatuse ohwriks langenuina on kõik soomeugri rahwad palju kannatanud, on kõlustatuna laiali paisatud. Ent kangelasliku jõuga on mitmed neist tõusnud silmapaistwale kohale rahwaste peres. Opilane M. Eichhorn deklameeris luuletise „Wäinola lapsed". Opilane H. Pello luges ette „Fenno-Ugria" terwituse, selgitas eestlaste praegust läbikäimist soomlaste, ungarlaste ja teistega ning rääkis wälisceestlaste olukorrast ja saawutisist kultuuraladel. Sellejärgi laulis kooli koor hra Neumanni juhatusel laulu „Sääl kord kaswab". Loeti ette ka Ungari terwitus, mille järele hra Neumann mängis klaweril Ungari hümni. Järgmisena esines hra Perwik, kes ise Soomes reisinud ja Soome oludega tutwunud, ettekandega Soomest. Lauldi Soome hümni Soome sõnadega. Liiwi ühingu terwituse luges ette E. Tikkar ja deklameeris Liiwi hümni eestikeelse tõlke. Opilane A. Nyländer esines lauluga, mida klaweril saatis hra Neumann.

Lõppsõnas rõhutas prl. Jüriado soomeugrilaste sooja ja wennaliku koostöö wajadust ning kutsus kõiki üles hõimupäewast wainustudes töötama wõimalust mööda hõimutöö ning waesemate wennasrahwaste heaks, toetades neid annetustega. Wainustugu igaüks nii ,et ta wainustus head wilja kannaks, positiiwseteks tegudeks kujuneks!

Sellejärgi lahkuti heas meeleolus.

Püsti wallawanem raiskas walla raha.

155.702,5 sendi kõrwaldamise eest mõisteti mees 4 aastaks sunnitööle.

Wiru maawalitsuse poolt toimetatud Püsti wallawalitsuse asjaajamise rewideerimisel selgus, et wallawanema Johannes Prokowi hoole all olewas kassas on puudu 1557 kr. 2½ senti.

Prokow seletas puudujäägi kohta, et tema annud oma abile Johannes Erole puude ostmiseks 28.000 senti ja peale selle weel ilma allkirjata 108.000 senti. Kui temale öeldi, et sarnane seletus usutaw pole, siis Prokow juba rääkis, et temale teadmata põhjusel olla kassast kaduma läinud 50.000 senti ja et sekretär Soosaar olla arwestamata jätnud ehitusmeister Weigelile antud awansi. Peale selle leidnud tema, et weel teisi dokumente on kaduma läinud, mispärast pole ta enam kassaraamatut pidanud.

Sekretär Soosaar aga rääkis, et Prokowi jutt on selge luule ja et dokumentide kadumise lugu kuulwat tema esimest korda.

Weigel kõneles selle loo kohta, et kord wallawanem tema juurde tulles kurtnud, et wallal olla suuremaid rahalisi kohustusi riigi wastu, ja kui Weigel soowiwat weel saada raha koolimaja ehitamise eest, siis kirjutagu ta täitmata kwiitungi planketile alla, kuna raha saawat peale rewideerimist. Kui juba wallawanem sarnase lubaduse annab, miks siis mitte allakirjutada, ja 60.000 marga suurune blanko allkiri rändas Prokowi tasku. Mõni päew hiljem toonud aga Prokow selle allkirja tagasi ja öelnud, et raha saamiseks olla ülesaamatuid takistusi.

Isikud, kes Prokowi lähemalt tunnewad, arwawad, et tema laialdane eluwiis on kassa puudujäägi põhjuseks. P. pidanud tihti joominguid, suitsetanud häid paberosse ja ostnud enesele 35.000 sendi eest põrsaid ning ehitanud nende jaoks uue lauda.

Prokow antl kohtu alla sellepärast, et tema wallawanemana tema kätte usaldatud raha 1557 krooni 2½ senti oma isiklistes huwides ära kulutas.

Rakwere-Paide rahukogu mõistis 21. oktoobril Prokowi 4 aastaks sunnitööle. Ta wõeti kohe wahi alla.

3-a. laps päris üle 4-miljonilise waranduse.

Õnnejumala haruldane kink wäikesele Ants Talpsepale.

Ka Rakwere kogudus sai 100.000 senti.

Pärandus kindlustab emale ühes kahe pojaga muretu tulewiku.

Kuigi igaüks meist soowiks saada rikkaks, kas wõites loterii piletiga miljoni, pärides suuri warandusi wõi mõnel muul teel, jäävad õnnejumala tujukuse tõttu meie soowid ikkagi waid tühipaljasteks soowideks, illusioonideks, mis seebimullidena haihtuwad. Sageli langewad aga määratusuured warandused neile sülle, kes seda weel soowidagi ei oska oma noorruse tõttu wõi lootusetuses rikkaks saada.

Neil päewil oli üks sarnane juhus, mis ka rakwerelastele huwitaw tohiks olla, kuna üks Rakwere nooremaid elanikke, Ants Talpsepp, 3½ a. wana, päris ootamatult üle neljamiljonilise waranduse.

Pühapäewal, 19. okt. sängitati Rakweres maamulda Tallinnas elunenud Marie Järw (sünd. Jahimann), 68 a. wana, suure kahekordse maja omanik Tallinas, kellel peale selle suuremaid summe sularahas. Oma testamendis määras ta oma üle neljamiljonilise waranduse pärijaks oma õetütre Emilie Talpsepa (sünd. Höbemägi) 3½-aastase poja Antsu, pidades meeles ka Rakwere kirikut 100.000 sendi ja Tallinna Kaarli kogudust 50.000 sendi annetamisega. Kinniswara, milline asub Tallinnas, Tarabella uul. 28, kahekordse kiwimaja näol, milles 25 korterit, kasutamisele asus õnnelik ema kohe, sõites 20. okt. Tallinna. Testamendi tingimuste kohaselt läheb warandusest (majast ja sularahast) saadaw sissetulek kolmeaastase Antsu kaswatamiseks, kuna ülejääw osa langeb ema kasuks. Nii on ka emal ja wäikese Antsu wanemal wennal tulewik kindlustatud, sest waewalt usutaw on see, et 3½ a. lapse kaswatuskuludeks peaks iga kuus antama wälja 50—60.000 senti, millise summa peale arwatakse igakuiseid sissetulekuid.

Wäike miljonär Ants Talpsepp on sündinud 12. apr. 1927. a., olles nüüd 3½ a. wana. Tema ema on ka wõrdlemisi noor, praegu 27 a., lõpetanud mõni aasta tagasi Rakwere õpetajate seminari. Hiljem abiellus ta Johannes Talpsepaga, taluomanikuga Palmse Wõhmalt, kellega aga abielu polnud õnnelik, kuna elasid wiimasel ajal lahus ja, nagu kõneldakse, olnud päewakorral isegi lahutusprotsess. Põhjuseks arwatawasti asjaolu, et naine abiellus temaga wallasemana, tuues kaasa abiellu poja. Ent noorem poeg, kes sündis nende abielust, sai emale õnnetoojaks, kindlustades tale muretu elu ja oma kahe poja korraliku kaswatamise wõimaluse.

Suure waranduse pärimine kaotas ka mehe-naise kodused lahkhelid ja mees asus koos oma abikaasa ja lastega Tallinna suurt maja walitsema. Nii on nüüd lastel isa, ema ja suur warandus.

Järgmises numbris awaldame õnnejumala pailaste perekonnapildi.

Propaganda päälikute päew Rakweres.

Kaks päewa tööd k.-l propaganda küsimuste selgitamiseks.

Kõik malewa üksused olid esitatud.

Wiru malewa propaganda-tegelaste päewa peeti 18. ja 19. okt. malewa staabi ruumes. Osawõtjaid oli igast üksusest ning peastaabi esindajana kultuur-informatsiooni osakonna juhataja n.-leitn. Treifeldt.

Laup., 18. okt. oli kawakohaselt propaganda-tegelaste olawaheline koosolek ja läbirääkimised. Pühapäewase koosoleku-päewa kawas olid tähtsamad päewaküsimused ja referaadid.

Koosoleku awas malewa prop. päälik R. Kuljus, tervitades peastaabi esitajat ja kokkutulnud propaganda-tegelasi, mille järele k.-l. peastaabi esitaja esines referaadiga teemil: „Propaganda tarwe kaitseliidus ja propaganda tänapäewal".

Referent walgustas üksikasjalikult propaganda-tegelaste eelolewat tööd kaitseliidu elus, tuues ette elulisi hüwesid ja pahesid. Kõneleja tõi näiteid wälisriikide propaganda tegewusest, wõrreldes neid meie propaganda alal tehtud tööga. Referaadi lõpul seadis üles neli nõuet, millega propaganda-tegelastel oma töö juures tuleks arwestada.

Teisena esines referaadiga Jõhwi malewkonna propag. päälik Ewald Timusk teemil: „Kaitseliitlaste isamaalise tunde edendamisest". Järgmisena refereeris W.-Maarja malewkonna propag.-päälik Joh. Petter ainel: „Mida on wõimalik k.-l. propaganda alal maal wiia läbi, arwestades kohaliste oludega".

Järgnes Kadrina malewkonna propaganda pääliku Mih. Wiese referaat — „Mõningaist takistustest k.-l. organiseerimise töö!". Wiimasena refereeris Wiru malewa propaganda päälik R. Kuljus ainel: „Wabaharidustöö kaitseliidus".

Referaadid, mis olid hästi läbimõeldud ja päewakohased, kutsudes esile pikemaid elawaid läbirääkimisi ja mõttewahetusi.

Läbirääkimistel wõeti wastu mitmed resolutsioonid, mida esitatakse kinnitamiseks malewa päälikule.

Koosoleku lõpul ütles malewa prop.-päälik tänusõnu peastaabi esitajale, kokkutulnud tegelastele, kes waewaks wõtnud koguda edespidise töö sihtplaanide tegemiseks, wiies kaasa mulgeid ja õpiseid edukaks tööks kasutamiseks.

Kreeklased pidutsewad.

Kreekamaa pühitseb käesolewal aastal türgi-ikkest wabanemise 100-aastast juubelit. Need pidustused kestuwad pea kogu aasta läbi, kuid siiski on neil ligitõmbejõudu. Nüüd on Ameerikas elunewad kreeklased saabunud kodumaale, et wäljendada truudust oma sünnimaale. Pidulikul rahwakogumisel Saloniki staadionil sammusid kreeklaste saatkonnad kõigist Ameerika riikidest, igaüks oma uue kodumaa lipuga, ent siiski wanas rawariideis, juubeldawate rahwahulkade eest mööda, et anda Kreeka walitsuse esindajaile lippe Kreeka rahwusse kuuluwuse ja poolehoiu tõendusena.

Meie pildil eelpoolnimetatud rongikäik lippudega.

Tänawsillutuse tööd lõppjärgus.

Linna uulitsate prügitus- ja parandustööd on lõppjärku jõudmas. Tänahomme lõpetatakse Ehituse uulitsa kruusatamine. Uutest prügitustöödest oleks weel waid teha Konstantini uul. ots umbes 20 meetri pikkuselt, millise prügitamiseks aitab kaasa ka tärklisewabrik „Wiru", muretsedes omalt poolt liiwa ja osa kiwe, kuna töökulu kandmine ja osa kiwide muretsemine jääb linna hooleks. Peale selle tuleb weel järelparandus tänawu sillutatud ja parandatud uulitsaile, kus mõningaid puudusi ilmenenud.

Peale nende tööde lõpetamist asub wastaw linna komisjon tööde lõpulikule wastuwõtmisele.

Õnnetus puusaagimisel.

21. okt. tuli Rakwere erahaigemajja Olga Uleksina, kel oli wasaku käe esimene sõrm kahest kohast ja käeselg mingi teravriistaga läbi lõigatud. Selgus, et wigastuse oli ta saanud puusaagimisel. Teda töö juures aitaw 7-a. laps oli lükanud sae kogemata üle käe, mille juures saehambad lõikasid haawad. Wigastus kuulub kergete liiki.

Majandustegelased pidasid nõu.

Elawad mõttewahetused rahwamajanduslikkude päewaküsimuste üle.

Hõõrumised kaupmeeskonna ja töösturite wahel.

Pühapäewal, 19. oktoobril peeti kaubandus-tööstuskoja korraldusel Tallinnas börsisaalis suuremat majanduslist koosolekut, millest osa wõttis umbes 150 majandustegelast üle kogu riigi. Koosoleku awas koja nõukogu esimees J. Puhk. Kanti ette terwe rida referaatisid, milledes arutati praegust rasket majanduslist seisukorda. Läbirääkimistel wõeti elawalt sõna, wõis märgata isegi wäikseid hõõrumisi kaupmeeste ja töösturite wahel. On rida kaupmehi, kes teewad kihutustööd just wäljamaa riide müügi kasuks. Selle müügist on nendel teenistus palju suurem. Sellepärast on neile ka wastuwõtmatud meie tekstiiltööstuse kasuks maksma pandud tollid.

Koosolek kestis hommiku kella 10 kuni õhtu kella ½10-ni. Kuid sellegi peale waatamata jäid kaks referaati hilise aja tõttu ette kandmata.

Üldse tekitas koosolek meie majandusringides elawat mõttewahetust.

Järgmine koja koosolek peetakse weel enne jõuluid, kus arutusele tuleb peale muude küsimuste uue aasta eelarwe.

Narwa linnapead trahwiti.

Esmaspäewal, 20. okt. mõisteti Narwa linna 2. jaoskonna rahukohtuniku käskotsusega Narwa linnapea Jaan Luts 10 krooni trahwi maksma ehk kolmeks päewaks aresti. Politsei tegi nimelt protokolli, et linna majade juures olewad kõnniteed pole korras niiwõrt, nagu seda nõuab linnawalitsuse poolt maksmapandud sundmõõrus. Selle eest saigi linnapea Luts karistuse, et ise kirjutab määrusele alla, kuid selle täitmise järele ei walwa.

Piimaproowid Haljala koorejaamas.

Kaks korda kuus ,igal 15. ja 30. kuupäewal, tehakse Haljala koorejaamas piima raswasisaldawuse proowe. Nagu 15. okt. tehtud proowi tabelilt näha, on 132 piimatooja piima raswasisaldawus järgmine: 3—4% piimasid on kõige rohkem, nimelt 70 piimatoojal, 4—5% on 58 pitmatoojal ja üle 5% on waid 4 isikul. Kõige lahjemaks piimaks on A. M. poolt toodaw piim, milline sisaldab waid 2,9% raswa; kõige suurema raswaprotsendiga piimaks osutub K. Mäe poolt toodaw piim — 5,8%.

Ka piima puhtus on rahuldaw. Alates 16. skp. on piima wastuwõtmine ülepäewiti.

Alustuguse põllumehed huwitatud elektrist.

Woka ja Pühajõe põllumehed on huwitatud elektrist. Pühajõel ja Wokas töötawad juba üle 10 aasta oma kodused elektrijaamad, kuid nende ülalpidamine läheb kulukaks. Nüüd püütakse leida teed odawa elektri saamiseks, milleks kawatsetakse kutsuda kohale asjatundja, kes täpsate kalkulatsioonide põhjal selgitaks, kui kalliks wõiks minna liini ehitamine ja elektritarwitamine külades.

Haruldane jänesekull Liigustel.

Möödunud nädala lõpul lasi „Udu" talu sulane Liiguste küla heinamaal maha haruldaselt suure jänesekulli. Peale laskmist elas lind weel umbes tund aega. Ta on arwatawasti juba wana, sarnaneb üldisel öökullile. Suled on ilusad kirjud, kuna jalad sarnanewad weidi jänese jalgadele ja on warustatud 4—5 sm. pikkuste tugewate küüntega; nokk on ka wäga tugew. Linnu suurusest saab umbkaudse ettekujutuse, kui teame, et tiibade kogupikkus on tal 1¾ meetrit ja ta kaalub ligi 4 klg. Et laskmine lähedalt sündis, siis purunes teine tiib, kuid lindu kawatsetakse siiski täis toppida.

Ajalehe kuulutuse pärast aresti.

25. jaanuaril s. a. ilmus ühes kohalikus ajalehes kuulutus järgmise sisuga: „Teenija Aino Witsut! Kui Teie 3 päewa jooksul oma asju minu korterist ära ei wii, ei wastuta mina enam nende eest. Ka on Teil 3 päewa eest omawoliliselt ära wiidud riie tagasi tuua. F. L."

Selles kuulutuses leidis Witsuti isa oma alaealise tütre auhaawamist ja andis proua Frieda L. wastu kaebtuse sisse.

21. oktoobril oli asi Rakwere-Paide rahukogus arutusel, kus kohtualuse eest esines tema mees, kes wolitas oma naise kaitsjaks wann. adw. Mägi.

Aino Witsut rääkis kohtus, et tema selle riide, mille tagasi toomist kuulutuses nõutud, saanud proualt jõulukingiks. Kuna ta olnud sunnitud teenistusest lahkuma, siis wiinud ka kingi ära.

Kaitsja palus käesolewat asja kuriteo koosseisu puudusel ära lõpetada, kuid kohus oli teisel arwamisel ja karistas Frieda L-i 7-päewase arestiga.

R. Kuljuse juubelietendus 1. now.

Näitleja R. Kuljuse 10 a. lawategewuse juubelietendus on edasi lükatud laupäewa, 1. now. peale, kuna külalisel „Estonia" teatri opereti primadonnal prl. Milwi Laidil tuleb esineda pühap., 26. okt. õhtul „Estonias", milline esinemine tingitud kahe „Estonia" teatri näitleja haigestumisest.

Pääsetähed eelmüügil hra Birkenfeldti äris.

Restoraanipidajal sekeldus tsirkusemeestega.

Minewal lõpunädalal asus Rakweres mingi tänawtsirkus „Colosseum", mille personaal korteris asus ühes Rakwere hotell-restoraanis. Ent lahkumisel tuli korteri- ja toiduarwete tasumisel sekeldusi. Osa summast tasusid mehed kohe, ent 120 kr. peale andsid nad restoraani teenijale weksli, kuigi wiimane seda wastu wõtta ei tahtnud, lubades nädala jooksul tasuda. Et peremehele raha kättesaamine osutus kahtlaseks, protestis ta weksli kohe ja sõitis Tapale järele, kus nad andsid etendusi. 80 kr. sai ta seal raha kätte, kuna ülejääwa osa saamiseks ka lootusi.

Ulakad purustasid

staadioni kassaluugi ja rulli aisad.

Suwisportdi hooaeg on hilissügise saabudes lõppenud ja staadion suletud. Ent siiski leidub inimesi, kes harrastawad isesugust „purustamissporti" ja on arwanud ka selle sooritamise kohana sobiwaks staadioni. Et sinna muul teel ei pääsenud sisse, on ulakad lõhkunud kassa luugi ja sealt kaudu staadionile pääsedes asunud seal „sportima". Staadionil tarwitusel olewa rulli aisad on murtud puruks ja tehtud muid ulakusi.

Ent see pole esimene kord. Juba waremgi on seal ulakusi pandud toime, milliste ärahoidmiseks tulewikus on wõetud tarwitusele tõsised abinõud.

Öine kallaletung elumajale.

Paasweres lasti mitu kuuli üksiku metsapere akendesse.

Öö! wastu 20. skp. tungiti kallale Paaswere wallas, Körwe-Alekweres elunewa Jaan Kokasoni elumajale. Sissetungijad lasksid maja pihta mitu pauku, kusjuures kuulid aknaklaase purustades tuppa jooksid, ilma kedagi puutumata. Katse ust sissemurda ebaõnnestus, mille peale sissetungijad ähwardusi öeldes taganesid ja öö pimedusse kadusid. Et Kokasoni elumaja asub metsa sees eraldi teistest peredest, ei juletud ööse majast wälja minna ja alles hommikul teatati loost ametiwõimudele. Et sissetungida kawatsejad ilma suurt kahju sünnitamata lahkusid, wõib arwata, et siin lähedal elutsewate metsatööliste ulakusega tegemist on. K. endal kedagi wihawaenlast ei tea olewat. Sissetungijate selgitamiseks kestab juurdlus.

Kodumaa nisule kaitset.

Üleriikline põllumeeste esitus nõuab wäliamaa nisu ja nisujahu sissewee piiramist.

Teistkordne rukkiost sündigu enne jõulu.

Üleriiklise põllumeeste esituse nimel esitasid rkl. A. Tupits ja peasekretär O. Oiderman majandusministrile J. Zimmermannile alljärgnewa märgukirja:

Kui terawilja seadus juwel wastu wõeti, siis lootsid põllumehed, et neilt sügisel kõik oma tarwitusest ülejäävad rukkid ära ostetakse. Nüüd wõetakse esmakordsel ostul igalt wiljamüüjalt aga kõigest 40 puuda wilja. See paneb talud, kel on rukkeid rohkem müüa, raskesse seisukorda. Rahapuudus on maal suur, taludel on kõiksugu hädalisi maksukohustusi, mida loodeti rukkimüügist saadawa rahaga õiendada, kuid nüüd on alles teadmata, millal teistkordne rukkiost algab.

Kuna põllumehed suures rahahädas wiljamüügiga oodata ei saa, siis on üleriiklisel põllumeeste esitusel au weel kord palunda, et teistkordne rukkiost awataks kõige lähemal ajal, igatahes juba enne jõulu.

Neilt taludelt aga, kel laenude tähtajad ja muud maksukohustused eel seisawad ning kes raskustesse wõiwad sattuda, kui nad kohe oma rukkeid ära müüa ei saa, tuleks juba nüüd kogu rukis wastu wõtta. Majandusministeerium peaks selle wõimaluse awalikult teatawaks tegema.

Praegu käimasolewa rukkiostu juures, mille korraldustööd hiljaks jäid, on mitmesugused puudusi ilmsiks tulnud. Edaspidiste ostude ettewalmistamisele peaks sellepärast aegsasti asuma, et need puudused ei korduks.

Edasi on üleriiklisel põllumeeste esitusel au paluda, et meie nisuturu korraldamiseks rutuliselt samme astutaks. Senine tollikaitse on nisu hindade langemise tõttu oma mõju täitsa kaotanud. Wälismaa nisu ja nisujahu ujutab meie turu üle, mille tõttu meie nisukaswatajad oma wilja üldse müüa ei saa.

Et meie nisukaswatus ei häwineks, selleks on waja wälismaa nisu ja nisujahu sissewedu piirata ja sisemaal niisugune olukord luua, mis wõimaldaks nisukaswatajatel oma saadusi tasuwate hindadega müüa.

Lootes, et Teie, härra minister, meis kahes küsimuses nisukaitse korraldamises ja teistkordse rukkiostu awamises põllumehe jõudmise pirata ja sisemaal niisugune olukord luua, mis wõimaldaks nisukaswatajatel oma saadusi tasuwate hindadega müüa.

Lootes, et Teie, härra minister, meis kahes küsimuses nisukaitse korraldamises ja teistkordse rukkiostu awamises põllumehe jõudmise pärast ja sisemaal niisugune olukord luua, mis wõimaldaks nisukaswatajatel oma saadusi tasuwate hindadega müüa.

Esimehe eest: A. Tupits.
Sekretär: H. Oiderman.

Tarwilik õppeasutus küpsemale maa-noorsoole.

1. nowembril algab talwist tegewust Wirumaa Rahwaülikool.

Ruumide suurendamise tõttu wõib kool käesolewal aastal rohkem õpilasi wastu wõtta kui eelmistel, sellepärast on wabu kohti weel olemas.

Rahwaülikooli tuleks soowitada meie küpsemale maanoorsoole ja täiskaswanuile, eriti käesolewal kitsal ajal, sest ta wõimaldab wõrdlemisi lühikese ajaga (1. nowembrist — 1. maini) omandada tarwilikud teadmised põllu- ja kodumajanduses, kuid peale selle käsitletakse ka üldhariduslikke aineid (emakeel, kirjandus, arwuteadus jne.).

Wiimasel ajal leiab rahwaülikoolis suurt tähelpanu kodukaunistamise küsimus. Selle teenistusse on rakendatud nais- kui ka meeskäsitöö õpetus (eestilaadiline eluruumide sisustamine). Eriti on naiskäsitööl rahwaülikoolis tähtis koht.

Kuid see, mis rahwaülikoolile tema omapärase ilme annab, on kooli sisemine elu: õpilased elawad koos õpetajatega ühise perekonnana. Just selles peitubki rahwaülikooli suur kaswataw mõju, mis jääb püsima ka õpilase pärastises elus.

Pühapäewaküti õnnetus Kabalas.

Pada walla elanik 16-aastane noormees Johannes Wipper, kes eluneb Kabala jaama lähedal, läks pühapäewa, 19. okt. hommikul 4 kilom. jaamast eemale metsa jahile. Laskis metsas tedre, kes aga kohe surma ei saanud, waid maas edasi rabeles. Poisil oli kaheraudne jahipüss käes, selle päraga hakkas lindu surnuks lööma. Püss läks aga lahti ja haawlilaeng tungis poisile paremale poole kubemesse. Wipper jaksas siiski omal jalal koju tulla. Ta saadeti Tallinna keskhaigemajja, kus haaw raskeks tunnistati.

Asunikul ei wea karjaga.

Neil päewil oli Porkuni wallas, Lasila asunduses elunewa asuniku Jürgensi lehm enese ristitheina ädalal nii täis söönud, et loomal maokelme lõhkes ja ta pidi lõppema. Omanik sai weel wiimasel filmapilgul õnnetuse kohale ja raius kirwega loomal kõri läbi, päästes sellega wähemalt liha söögikõlbulikuks. Asunik Jürgensil ei wea wiimastel aastatel loomadega, sest juba kolmandat aastat järgimööda saab tal igal aastal üks lehm otsa õnnetuse läbi. Läinud aastal sõi lehm raudnaela sisse ja suri selle tagajärjel, kuna eelmöödunud aastal suri jälle üks lehm südame mädaniku tõttu.

Katusel kaswab mets.

Wihula w., S. külas on A. talu karjalaudal õlgkatus, milline ajajooksul wäga ära on sammeldanud. Kunagi tuul kandis katusele lähedal olewast metsast lehtpuu seemneid ja neist on nüüd kaswanud katusele päris kena noor mets. Warsti wõib peremees katusele ronida ja seal hakata tegema hagu.

Ainult 130 snt.

maksab „Wirumaa Teataja" 15. oktoobrist aasta lõpuni. Kes weel „Wirumaa Teatajat" tellinud pole, see astugu lähemasse postiasutusse ja telligu „Wirumaa Teataja", siis on tal täielik ülewaade kõigist sündmustest kodu- ja wälismaal.

Tööline leidis karbikese wanade rahadega.

Uljaste külas asuwa „Ollimäe" talu maa peal mäest tee läbikaewamisel leidis tööline K. Jõhwik kõdunenud puukarbikese mitmesuguste wanade rahadega, missuguseid oli kokku neliteistkümmend tükki ja kõik wõrdlemisi hästi alalhoidunud. Kaks raha kandsid aastanumbreid 1795 ja 1730, seega esimene 135 ja teine 200 aastat wana. Leidja annetas rahad Rakwere muuseumile.

Wiru-Jakobi kiriklikke teateid.

26. oktoobril peab köster jumalateenistust.

31. oktoobril: usupuhastamise püha, lauarahwas, laululehed; kell ½2 p. noorte tund.

Ristitud: Meinhard Silla, Waekülast.

Maetud: Mari Alawere, Roelast, 80 a. 8 k. Ann Nõmberg, Roelast, 83 a. 11 k.

Koguduse liikmeid kutsutakse üles oma liikmemaksu peatselt tasuma. Põllupidajatel on 15. detsembrini luba wiljas maksta, kui nad teistwiisi ei saa (1 klg. sajandiku pealt), kuid juhatus palub neid tungiwalt rahas maksta (15 senti sajandiku pealt).

Simuna kiriklikke teateid.

Sündinud: Wõiwerest — Karli Mumme. Paaswerest — Linda Preismann. Kiltsist — Kaljo Kabbalik. Wenewerest — Endel Reimann.

Surnud: Paaswerest — Juhan Olwi, 45 a. 5 k. Laekwerest — Jakob Kinzel, 56 a. 5 k. Mooraft — Ann Kärk, 69 a. 10 k.

Laulatatud: Mõisamaalt — Feodor Julius Ehwart ja Alide Männik. Laekwerest — Heinrich Krühn ja Awinurmest — Elfriede Niinepuu.

Kihlatud: Awandusest — Karl Rigold Hans Danilas ja Paaswerest — Aliine Marie Kaulsohn. Mõisamaalt — Heinrich Pohlak ja Kaiust — Lisette Armilde Sandberg.

Pime ilmarändur osutus kelmiks.

Simunas, Roelas, Muugas ja Wenewere rändas hiljuti talust-tallu keegi keskealine mees, kes kandis kaasas suurt wene-, eesti- ja sakskeelse pealkirjaga plakatit: „Pime ilmarändur Georg Werlin, kes seni läbi rännanud 30 riiki, on nüüd jõudnud Eestisse ja palub oma reisi jatkamiseks wäikest annetust."

Rändurile annetati igas talus ühte-teist, toidu- ja riietepoolist. Nüüd aga on selle „pimeda" kelmustükid ilmsiks hakanud tulema. Ööseti käis „pime" harilikult 4—5 korda wäljas, kuna ta ütles enese haige olewat. Siis aga on ta näinud wast weel paremini kui harilik inimene ja on aidast wõi sahwrist ühte-teist näpanud ja kuhugile tee äärde ette wiinud. „Ilmarändurit" otsitakse praegu taga.

Kuidas häwitati Wäike-Maarja klooster.

Mönda Wirumaa minewikust.

Hulk aastasadu tagasi olnud Wirumaal Wäike-Maarja ümbruses nunnaklooster. Seal peetud kinni peamiselt aadliseisusesse kuuluwaid noori tütarlapsi, kes ühel wõi teisel põhjusel sattunud wastollu wanematega. Kloostris walitsenud mujal olematu raudne distsipliin. Tütarlapsednunnad pidanud palju karnatama, sest pidi ju klooster kaswatama neid ümber selleaegsete kaswatusmeetoditega.

*

Roela noor mõisapreili Hedwig oli laialt kuulus oma haruldase iludusega. Tema austajate hulk oli määratu kõrgemasse seisusesse kuuluwaist noormehist. Ent millegi pärast ei tuksunud ilusa Hedwigi süda ühelegi neist sinivereliisist noorhärradest. Ta oli armunud noore neiu harduimusega ilusasse talupoissi — Mäe Hansukesse, kelle tunded preili wastu sugugi külmemad ei olnud.

Mööduvid kuud ja aastad, ent armastajad ei näinud ikka weel arvanevat wõimalusi läielikuks üksteisele kuulumiseks. Seellepärast otsustasid nad jätta maha kitsaisse raamesse surutud Baltimaa ja põgeneda üheskoos Hedwigi teisele kodumaale — Saksamaale, kus Hedwigi jutustuse järele seisuste wahed üpris wäiksemad pidid olema.

Põgenemisplaan töötati ühisellt täpsalt wälja ning päew ja tund määratigi kindlaks.

Ent ka Hedwigi wanemaile muutus kahtlaseks nende ilusa tütre ülalpidamine, kui see üks teise järele kõigile kõrgest soost kosilastele korwid andis. Hakati asja jälgima ja peagi weenduti ebameeldiwas üllatuses — ilus mõisapreili oli armunud ilusasse, madalast soost talupoissi — Mäe Hansusse. Loomulikult püüiti wanemate poolt sellasele armastusele järsk lõpp teha. Ja tige juhus tuligi neile appi.

Hansu ja Hedwigi põgenemise plaan oli wälja töötatud nii, et ühel öösel, kui Roela mõisast wiinawoor, mille juhiks oli Hans, pidi hakkama Tallinna minema, pidi Hans reele walmisasetatud üheksat wiina-aamist wiina wälja laskma, kuhu siis Hedwig salaja sisse pidi pugema. Nii kawatseti jõita kuni Tallinnani, kus juba teisi edasipääsemise wõimalusi loodeti leida. Kodustele pidi Hedwig päewal teatama naabrimõisa külla minekust ja siis kusagil metsas end õige ajani peitma.

Öö saabudes tärtis Hans täpsalt oma ülesande. Lasi aami wiinast tühjaks ja läks siis koju puhkama, wõib olla ka muid reisueetewalmistusi tegema.

Hedwig arwas aga, et ta omal jõul aami pugemisega toime ei tule ja kutsus selleks omale enda noore woaneitsi appi. Ent Hedwigi-Hansu õnnetuseks oli woaneitsi ise Hansusse armunud ja kuigi ta lubas oma käskijannat-wõistlejannat aidata, siis tegelikult plaanitses ta hoopis muud — pahemat. Ta tegi Hedwigi wanemaile tütre põgenemisplaani teatawaks. Muidugi wõeti sealtpoolt põgenemise takistamiseks wastawad abinõud tarwitusele. Selle asemel, et Hedwigit naabrimõisa külla lubada, asetati ta kindla luku taha, wõttes neiult iga wõimaluse põgenemiseks. Ka Hansule tahati tütre wõrgutamise eest waljusti kätte maksta, ent armunud woaneitsi palwetele wastu tulles otsustati talle kinkida elu, kui ta enam kunagi kodunurka ei ilmu.

Ilma paha aimamata asus Hans wiinawooriga Tallinna poole teele. Pidi ju tema teada kõige suuremas aamis istuma ta ilus südamekuningamna. Isegi õhuaugud oli Hans aamisse teinud ning selle seestpoolt waipade ja patjadega wooderdanud, et kallil koormal wõimalikult mugaw oleks.

Suur oli aga Hansu üllatus, kui ta Tallinnas salaja aami awades oodatud armsama asemel leidis sealt selle woaneitsi. Ent essis woaneitsi, kui arwas, et Hansu südame ümberpööramine woaneitsile sootwitud suunas kerge töö on. Wihaselt nõudis Hans asja selgitust ja selle saamud, jättis kogu wiinawoori ja woaneitsi samasse paika ning kadus siis jäljetult.

Kui Hedwig ka igasugu surwetele waatamata oma armastusest talupoisi wastu ei loobunud, otsustati ta paigutada W.-Maarja kloostrisse meeleparandusele. See teostuski ning ilusast Hedwigist sai nunn. Teda karistati iga wäikesemagi süü pärast, ta ilusad lokid lõigati maha jne. Ent Hedwig ei armud järele. Ta ootas ja kannatas aastaid.

Hansust ei olnud aga midagi kuulda. Keegi ei teadnud ta asupaika ja paljud unustasid üldse ta olemasolu. Ühel öösel — kolm aastat pärast kadumist, tungis ta aga kloostrimüüri alla kaewatud käigu kaudu kloostrisse. Teda saatsid paarkümmend tugewat poissi, kõik warustatud relwadega.

Peagi oli wallutatud klooster, wabastatud kõik nunnad oma piinakongidest ja süüdatud klooster põlema. Nii pääsjad kui ka päästetud pagesid koos wäljamaale, wõttes kaasa kloostri waranduset wäärtuslikuma. Kunilduste järele põgenenud nad Wenemaale, kus nad sealsete walitsejate-würstide poolt wastu wõetud ja neid ohtralt maaga warustatud. Teiste põgenikkude seas olid muidugi ka Hans ja Hedwig, kes nüüd ometi wõisid kuuluda üksteisele.

Sellest ajast on aga kadunud Wäike-Maarja, teiste andmete järele Pühamaarja klooster. Isegi kiwiwaremeid ei ole jäänud tast järele. Küll wõib temast kuulda weel üksiku wanamehe suust.

U. Leete.

Pärandusmaksu seadust muudetakse.

Talud kuni 2000 kr. wäärtuseni wabanewad pärandusmaksust?

Juba aastate eest nõudsid põllumeeste esitajad makswa pärandusmaksu seaduse muutmist. Põllumeeste rühm esitas isegi wastawa eelnõu riigikogule. Kuid seda ei wõetud arutuselegi, waid riigikogu alamkomisjon hakkas arutama walitsuse poolt esitatud eelnõu, mis aga tähtsamaid muudatusi sellesse seadusesse ei oleks toonud.

Kewadel, kui seda eelnõu riigikogu alamkomisjonis arutati, waidles põllumeeste esitaja M. Laarman selle wastu, näidates, et sellest muutmisseadusest mingit tulu ei ole, kuna ju talud ikkagi rohkem maksawad kui 500 krooni. Ta pani ette wabastada pärandusmaksust warandused kuni 2000 kroonini. Uuel arutusel teatas walitsuse esitaja, et walitsus pooldab ülewaltähendatud ettepanekut ja pärandusmaksust tulekfsid wabastada põllumajanduslised warandused, s. o. talud kuni 2000 krooni wäärtuseni ja muud warandused kuni 1000 kr. wäärtuseni, arwesse wõttes muidugi päriste wastawaid sugulusastmeid.

Wana metsamehe haruldane juubel.

Endine Roela metsaülem K. Ahrens pühitseb 24. oktoobril s. a. oma 75 a. sünni- ja 50 a. Eesti metsa alal tegutsemise mälestuse päewa.

Karl Friedrich Wilhelm Ahrens on sündinud 24. oktoobril 1855. a. Saksamaal Rostok-Mecklenburg-Schweriinis metsaülema pojana. Peale keskkooli lõpetamist õppis metsaasjandust. Oli Markgrafenheides ja suurhertsog Mecklenburg Strelitzi metsaametnik ning hiljem metsaülema abiks Schönburgi würstiriigis.

Tuli Eestimaale ja määrati oktoobri kuul 1880. a. selleaegse Eestimaa metsade presidendi landrat von zur Mühleni poolt metsaülemaks järgmistes mõisates: Rikuldi, Padiskloostri, Nõwa, Hatu, Paliwere, Ohtu, Wasalemma, Piirsalu ja Paatsalu ning Karunsoo Soomes, missugused kuulusid kindraladjutant Orjewskile. Määrati 1884. a. graf Ungern-Sternbergi metsade ülemwalitsejaks Hiiumaal. Seal teenis kuni ilmasõja puhkemiseni, mil ta Wene walitsuse poolt saadeti Simbirski, kus elas 1914.—1918. a. Peale sealt tagasijõudmist määrati Metsade Peawalitsuse poolt Wirumaale Roela metsaülemaks, kust tema, peale 10-aastast teenistust, 1. mail 1929. a. pensionile läks.

Eesti on wanale metsamehele teiseks kodumaaks saanud. Oma pikal teenistuse ajal on tema suurt asjatundmist metsakoraldamise alal üles näidanud, mida tunnistawad laialdased metsakultuurid Hiiumaal ja Roelas, samuti filmapaistwad on ka metsa hooldamise ja kraawitamise töö.

Terwe Eesti metsameeste pere soowib haruldase juubeli puhul oma auwäärt kaaswõitlejale südamest õnne ja loodab teda weel kaua oma keskel tegutsemas näha.

Kaukse metsas nähti põtra.

Mõni päew taagasi näai marjul olles keegi A. T. Kaukse metsas kahte põtra — wana isapõtra ja wasikat. Seda looma pole siin metsades enam 10 aasta jooksul nähtud.

Wastutaw toimetaja: **Elmar Lehtmets.**
Wäljaandja: **Ü/ü. „Wirumaa“.**

Oma lugupeetud kauaaegset vallavolikogu ja vallakohtu liiget

Jaan Aamann'i

mälestab

Kunda-Malla vallavolikogu, vallavalitsus ja kohus.

Matuselehti

pärja linti,

laulatuslehti,
kihlakaarte,
pulmakutseid jne.

saadaval

„ÜHISTRÜKIKODA RAKVERES“
Lai tän. nr. 12. Telefon 135.

Lüpsinaisi

vajab Arkna põllutöökooli talu.
Kohapeal korter ja muud tööd läbi aasta.
Kaubelda Arknal.

UUS NAHAKAUPLUS

Rakveres, Tallinna uul. 20
end. Majaomanikkude Panga ruumes.

Soovitab oma rikkalikust ladust
Kõiksugu **Nahakaupa,** nagu talla-, pinsoli- ja juhtnahka, sihvid, voorsud.
Tuntud headusega
Viljandi koorepark sussinahka
Valged venesaapad 5½ kr. alates.
Kõiksugu kingsepatarbed. **Tooresnahkade ülesostmine.**
Kohale jõudnud suures valikus **naiste ja laste saapaid**
Pidage meeles aadress:
Uus nahakauplus, Tallinna uul. 20.

НОВЕЙШЕЙ ЛИТЕРАТУРЫ НА РУССКОМ ЯЗЫКЕ
(цена каждой книги 80 ц.).
можно получить в редакции газеты „Wirumaa Teataja“, спросить у г-на Л. Риккена.

Varanduste soetamine nõuab aastakümneid — hävineda võivad need mõne tunni jooksul.
Et ennast täieliku majanduslise kokkuvarisemise eest hoida, kinnitage omad varandused
Eesti Omavalitsuste Kinnitusseltsis „OMA“,
kus toimetate seda soodsamatel tingimustel.
Kõik seltsi tegevusest saadud tulu läheb omavalitsuste kaudu rahvale tagasi.
Seltsi juhatus: TARTUS, Riia tän. nr. 41.
Peaagentuur: VIRU PANK, Rakveres.

Uus Hiromant
Laada t. 24.
Räägin teaduslisel alusel. Turult tulles teine maja. **Palun numbrit mitte äravahetada.**

Müüa suuremal hulgal
põllu- ja aasaheinu
Küsida slt.

Kui Teie tahate
hästi **passivaid ja moodsaid üliriideid** kanda, siis leiate neid suures valikus **ainult parimas** valmisriiete äris
Tallinna tänav nr. 20
Inglis walmisriiete äris.

Dr. A. Männik
Tallinna tän. 50.
Sisehaigused ja sünnitusabi.

Virumaa Rahvaülikoolis
on veel mõned vabad kohad.
Õppetöö algab 1. nov. ja kestab 1. maini.
Vastu võetakse õpilasi mõlemist soost, kes vähemalt 16 aastat vanad ja omavad algkooli (ka endise veneaegse 3 kl.), või sellele vastava kodanlise hariduse. Õpilastele on kooli juures korter ja ülespidamine, kokku umbes 20 kr. kuus.
Kirjalikke ja suusõnalisi ülesandmisi võtab vastu kooli juhataja, aadress Kunda kaudu.

Lehm müüa.
Tuleb lüpsma kolmandat korda. 1. detsembril Kontroll-assistendi andmete järele rasva protsent mitte alla 4. Eluskaal 400 klg. Hind 160 kr. Raspere vald, Vatku asund., Vill. Vilipus.

Kaotatud
rahakott Aarlast Kabalasse minnes. Ausat leidjat palun ära anda ehk saata seesolevad dokumendid Joh. Samma nimele Kabala ühispoodi ehk Joh. Sammale Aarlas. Seesolev raha jääb leidjale vaevatasuks.

Vajatakse kohe
karjase abilist ja karjanaist.
Kaupa tehakse Voore asund.

Täiesti karske, kindla palgaline poissmees vajab kohe ehk kuu lõpuks, koraliku sisseseadega omaette
tuba.
Teateid slt. S. V.

Kommertsharid., energiline neiu soovib
kohta
ärisse või panka praktikandiks. Teatada slt. „Energiline töö-jõud.“

Kehalas
võtab „Virumaa Teataja“ tellimisi vastu hra Karl Villo.

1000 puuda
häid kapsaid müüa
K. Sonmanni talus Kullengal, Porkuni p. ag.

Valgma kaupl.
Undla vallas
võetakse „Virumaa Teataja“ tellimisi ja kuulutusi vastu ning müüakse üksiknumbreid.

Savalas,
Viru-Maidlas
võtab „Virumaa Teataja“ tellimisi vastu ja müüb üksiknumbreid
hra N. Kippari.

Kiltsis
on „Virumaa Teataja“
üksiknumbrid müügil
hra **R. Valmann'i** kaupluses ja **raudteejaama ehitusaas.**

Salatse, **Kõldu külas** võtab
„Virumaa Teataja“ tellimisi vastu
hra **Joh. Reeberg.**

Kino „UNION“.
23., 24., 25. ja 26. oktoobril.

Hooaja hiilgeetendus! Juhtub elus vaid kord... kui saabub armastus ja kisub su halastamatult enda keerisesse, kui kirgede võimas puhang pühib kõik teelt. Ainult suurele „tummale“ omaste rikkalikkude võimalustega, haruldase värvirikkuse ja elutruudusega avaneb ekraanil haaravaim ja kaunim armuromaan. Ekraani hiilgused: iludus **Agnes Petersen-Moschuhin ja Victor Varconi** oma õrnemais ja kirglikumais osis, haruldases kunstipärases suurfilmis

Alasti keha kultus.

Filmis on palju dramaatilisi ootamatusi, peatamatult kasvavad pingustuslained. Juba esimesil hetkeil haarab see sisukas film vaataja, ta aju, südame, närvid ja kinnitab võimsalt ekraani külge. Näitlejate imetlemisväärse andekusega on antud edasi rõõmud ja mured, kirgede meellhurmavad stseenid. Kes on ise kord armastanud ja armastab, see ei jäta vaatamata seda haruldast, kunstiküpset teost.

Linastusel: **Doonau valss Harry Liedtkega; Teine elu Pola Negriga.**
Algus äripäivil kell 7, pühapäeval kell 4 p. l.

Uuendage kohe „VIRUMAA TEATAJA“ tellimine 1. nov., siis ei tule vahet lehe saamises.

„Ühistrükikoda Rakveres.“